

education, synthesis and evaluation of the results. Conclusions. The effectiveness of cloud-oriented technologies is promoted by high activity of students. More active introduction of the technology is often blocked by inactive teachers as it takes much time to implement it. Mastering the cloud-oriented technology contributes to the most efficient organization of information searching. Analysis of the implementation of cloud computing in higher education both in Ukraine and abroad seems to be promising and might contribute into in-depth study.

УДК 378.147

Тітова А.В.

МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МУЗИКОТЕРАПІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УСПІШНІСТЬ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава.

Метою нашого дослідження стало вивчення впливу музичних вподобань студентів-медиків на загальну успішність навчання у вищих навчальних закладах, а також можливості та перспективи застосування музикотерапії під час навчально-виховного процесу у вищій школі на основі отриманих результатів набору даних за декількома напрямками. У дослідженні брали участь 185 студентів-медиків першого курсу ВДНЗУ «УМСА», у результаті було отримано такі дані: студенти-медики визнали найбільш ефективною: за настроєм підбадьорюючу музику обрали 70%, спокійну — 24%, інше — 6% респондентів; за жанром — рок-музику — 62%, поп-музику — 12,94%, реп-музику 6,7%, 18,32% — інше, за впливом емоційного налаштування на навчання та трудову діяльність — музика допомагає — 40%, заважає — 35%, в залежності від настрою — 25%. Отримані результати дають можливість зробити висновок, що є досить доцільним використання різних методик застосування музикотерапії у навчальному процесі підготовки фахових медичних кадрів, адже саме ця професія пов'язана з особливим нервовим напруженням та моральною відповідальністю.

Ключові слова: студенти, рецептивна, інтегративна, активна музикотерапія, вища школа.

Вступ

Незвичайні властивості музики, що впливають на духовний і фізіологічний стан людини, були відомі ще тисячоліття тому: згадування про це ми знаходимо ще у папірусах, складених жрецькими Давнього Єгипту. Філософами, лікарями, музикантами (Давньої Греції, Китаю, Індії) теоретично обґрунтовувався і широко використовувався на практиці увесь спектр музичного мистецтва.

У добу відродження ця проблема вивчалась у руслі теорії афектів, що встановлювала зв'язок між емоційно-чуттєвими станами індивіда і способами їх відображення у музиці. З тих давніх часів стратегія психотерапевтичних і лікувальних можливостей музичного мистецтва є основоположною в усіх психолікувальних школах і напрямках. Перші спроби наукового пояснення цього феномена відносяться до XVII століття, експериментальні дослідження розпочались у XIX ст., але лише у XX ст. на науковій основі було розкрито профілактичні, лікувальні й оздоровчі властивості музичного мистецтва, а саме: виявлено лікувальні властивості звуків, встановлено взаємозв'язок між частотою звукових коливань музики та фізіологічних процесів людини.

Лікувальні можливості музики покладені в основу діяльності Інститутів музичної терапії в багатьох зарубіжних країнах, у тому числі — Англії, Франції, Німеччині, Австрії, США та ін. Безумовно, XXI століття дало могутній поштовх і нашій країні для апробації музикотерапії у

медицині, психіатрії, і особливо у педагогіці, яка ще тільки на шляху становлення у використанні даного методу. Найважливішим на шляху до цього є усвідомлення значення музики не тільки як естетичної категорії “прекрасного”, що розвиває різнобічні якості особистості, а ще й як засобу, що має великі психотерапевтичні, лікувальні, а головне виховні можливості.

Мета

Дослідити вплив музичних вподобань студентів — медиків на загальну успішність навчання у ВНЗ, а також можливості та перспективи застосування музикотерапії під час навчально-виховного процесу у вищій школі на основі отриманих результатів.

Матеріали та методи дослідження

На сьогодні, єдиного загальноприйнятого визначення *музикотерапії* немає, тому наводимо найбільш поширені уявлення про неї, як: медичного та педагогічного напрямку, що використовує музику із лікувально-профілактичною та виховною метою [10]; психотерапевтичного методу, що використовує музику в якості лікувального засобу [4]; засобу формування емоційної стійкості у професійній діяльності, керування психічним станом викладача [5] та студентів.

С. Шушарджан, президент Міжнародної Академії Інтегративної Медицини, класифікує музично-терапевтичний вплив у відповідності до сучасних технологій на клінічний та експериментальний.

Відповідно до класифікації С. Шушарджана, основною метою клінічної музикотерапії (МТ) є використання розроблених методів і технологій із лікувальною і профілактичною метою. Розрізняють такі її основні напрями:

– *рецептивна* (пасивна) МТ характерна тим, що пацієнт отримує музично-терапевтичний сеанс за певною технологією, не беручи в ньому активну участь.

У рецептивній музикотерапії існують два основні напрями: музикопсихотерапія, завданням якої є нормалізація психоемоційного стану пацієнта та музикосоматотерапія, яка лікує засобом безпосереднього контактного впливу на тіло людини. У музикопсихотерапії розрізняють динамічну МТ, яка слугує емоційній активізації пацієнта і регулятивну МТ, спрямовану на провокування афективно-динамічних реакцій, котрі викликають катарсис – духовне очищення;

– *активна* МТ включає у процес музикування самого пацієнта і має два напрями: лікувально-педагогічний – застосування музики для роботи з вихованцями, які відстають у розвитку, а також з порушеннями слуху та мови; аналітична музикотерапія – при психозах, неврозах і функціональних дисбалансах;

– *інтегративна* МТ є новітнім музикотерапевтичним напрямом, що з'явився на перетині ряду наук: нейрофізіології, психології, рефлексотерапії, музикознавства та ін. Головним її завданням є корекція як окремих психофізіологічних порушень, так і підвищення резервних потенцій цілісного організму. Один із напрямів інтегративної МТ є *вокалотерапія* – лікування співом, під впливом якого в організмі людини виникають оздоровчі фізіологічні реакції – фонаційні вібрації життєво важливих органів.

Експериментальна музикотерапія, до складу якої входять загальна, системна і клітинна підструктури, досліджує цілісні реакції організму, а саме: психофізіологічні, біохімічні, біофізичні та ін., реакції окремих фізіологічних систем, а також реакції організму людини на клітинному рівні [10].

Вчені-дослідники пояснюють цей феномен таким чином. Матерією музики є звук. Звучання музики в тимчасовій довжині, вплив її на почуття слухачів у процесі музикотерапії базується на частотному коливанні різних звуків, що резонують з окремими органами чи системами організму людини в цілому. Вченими встановлено твердий взаємозв'язок між частотою звукових коливань і конкретними фізіологічними процесами в організмі людини. Звук є одним із основних носіїв інформації, найбільш могутній за силою впливу на мозок людини. І неважливо про що йдеться: шум на вулиці чи концерт симфонічної музики. На сьогодні детально розроблена наукова теорія впливу різних видів звуку на людину. Відповідно до неї звукотерапія підрозділяється на музикотерапію, словотерапію, лікування звуками природи й ультразвуком. Ефективність

музикотерапії зумовлюється не тільки емоційним впливом на людину, але й біорезонансним сполученням музичних звуків з вібраціями окремих органів і систем організму. Вібрації музичних звуків активізують вегетативні механізми вищої нервової діяльності, викликають особливі вібраційні відповіді у підсвідомості людини. Відбуваються реакції, що сприяють більш швидкому видужанню пацієнтів. Музикотерапія сприяє у першу чергу успішному лікуванню різного роду психічних розладів: психозів, депресивних станів, шизофренії. Допомогає вона добре й у терапії багатьох психосоматичних захворювань. Застосуванням спеціальних музичних програм (за рахунок збалансованої діяльності правої і лівої півкуль головного мозку) лікарю Мак Кауліну вдалось досягти піку інтелектуальних можливостей людини.

Ю. Цагареллі вивчав ефективність впливу класичної і джазової музики на зняття психоемоційної напруги студентів після здачі екзаменів. Під впливом класичної музики зниження психоемоційного напруження, було зафіксовано у 91% студентів (причому незнайомі музичні твори «спрацьовували» краще). Під впливом джазової музики тільки 52% студентів відчували зниження емоційної напруги, а у 48% ця напруга, навпаки, зростає [9].

Формами застосування музикотерапії можуть бути:

Активна музикотерапія – досягається через власну музичну діяльність викладача та студентів, через відтворення музичного художнього образу, фантазування учнів після його сприйняття, спільну імпровізацію мелодії голосом і музичними інструментами (для цього підійдуть шумові інструменти, за допомогою яких учні можуть виразити свої почуття, які викликані музикою, а також мовою інструментальних звуків відтворити діалогове спілкування); одним із варіантів може бути хорове виконання твору, що створить атмосферу довіри між студентами.

Рецептивна музикотерапія – припускає, що процес сприйняття музики з терапевтичним ефектом існує в трьох формах: комунікативна – спільне прослуховування музики, що спрямовано на підтримку взаємодій, взаєморозуміння; реактивна – спрямована на досягнення студентами катарсису; регулятивна – сприяє зниженню нервово-психологічної напруги.

На базі Вищого державного навчального закладу України «Української медичної стоматологічної академії», було проведено соціологічне опитування (анкетування) студентів першокурсників за декількома напрямками. Для достовірності інформації та її корекції було використано методику традиційного педагогічного спостереження за досліджуваною вибіркою у соціальній мережі «В контакте». Адже 98% опитуваних користуються саме нею та відображають там списки своїх аудіофайлів.

У результаті опитування із 185-ти респондентів у яких попередньо був обрахований бал успішності за один семестр навчання було виявлено певні закономірності впливу музичних вподобань на загальний рівень успішності. Анкети були сформовані за трьома основними напрямками:

1. роль музики у повсякденному житті та навчанні; 2. музичні вподобання студентів; 3. вплив на психічно-емоціональну сферу діяльності під час навчального процесу.

Рис. 1. Графічне зображення музичних вподобань студентів за настроєм.

Результати та їх обговорення

У ході проведеного дослідження студенти-медики визнали найбільш ефективною:

– за настроєм (рис. 1) — підбадьорюючу музику обрали 70%, спокійну 24%, інше 6% респондентів;

– за жанром (рис. 2) — рок-музику 62%, поп-музику — 12,94%, реп-музику — 6,7%, 18,32% — інше.

– за впливом на емоційне налаштування на навчання та трудову діяльність (рис. 3), — позитивного відношення 40%, негативного 35%, в залежності від сторонніх факторів 25%.

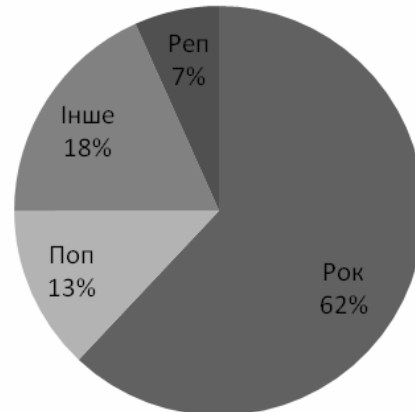

Рис. 2. Графічне зображення розподілу музичних вподобань за жанром.

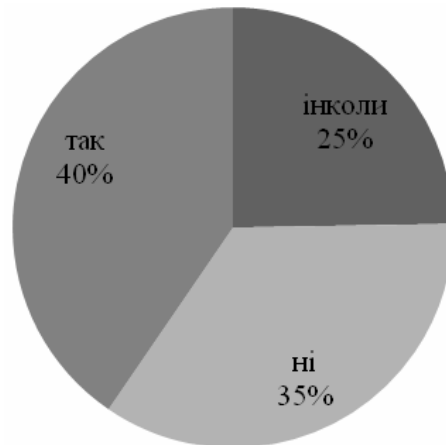

Рис.3. Графічне зображення впливу музики під час навчального процесу.

Порівнявши отримані дані із успішністю студентів за перший семестр навчального року, було з'ясовано, що сумарний середній бал вище «4» за один семестр навчання отримали 78% респондентів, які вподобають підбадьорюючу рок музику (за результатами бази даних, створеної на основі аналізу таблиць успішності студентів протягом семестру).

За отриманих даних стає можливою перспектива подальшого розвитку впровадження різних методик застосування музикотерапії у вищій школі, а саме: застосування альтернативних жанрів музики у

гурткових тренінгах, впровадження хвилин відпочинку під час лекційних навчальних занять з точних природничих наук (наприклад з фізики), у студентських групах за умови кваліфікованої підготовки педагогічних кадрів. Особливу увагу слід приділити тренінгам для зняття нервової напруги та створення сприятливого настрою на навчання. Основними принципами організації музичних тренінгів у музичній терапії є ізо-принцип та левел-принцип [3]. Суть ізо-принципу полягає в тому, що спочатку для прослуховування пропонуються музичні фрагменти, які відповідають актуальному

настрою людини; потім пропонується музичний фрагмент нейтрального характеру, після цього прослуховують фрагменти такого характеру, що відповідає внутрішньому стану реципієнта, який необхідно змоделювати. Для правильного добору музичного матеріалу з точки зору оптимізуючого впливу необхідно ідентифікувати настрої реципієнта.

Левел-принцип музичної терапії полягає в тому, що перша музична ілюстрація (наприклад, проста мелодія) покликана пробудити цікавість реципієнтів, включити їх у загальне групу прослуховування. Друга – ритмічного, виразного характеру, яка впливає, передусім, на інстинктивні (підсвідомі) елементи психіки, начебто розважає. Після цього, залежно від мети, слухають веселі або сумні твори. Наприкінці тренінгу звучить музика, яка підтримує утворення необхідних асоціацій. [8]

Висновки

Таким чином, пропонується використовувати музикотерапію як допоміжну технологію переважно у вигляді тренінгів під час навчального процесу студентів. Це може бути звичайне прослуховування музичних творів для налаштування на роботу, релаксації, розслаблення, отримання приємних відчуттів тощо. Дана тематика не є вичерпною, потребує подальшого дослідження проблеми розробки методик підходів та запровадження різних методик музикотерапії у вищих навчальних закладах України.

Література

1. Бехтерев В.М. Охрана детского здоровья / В.М. Бехтерев // Проблемы развития и воспитания человека. Избранные психологические труды. – М.: МОДЕК, 1997. – 416 с. (Институт практической психологии. Воронеж).
2. Ганеева О. Колыбельная до рождения / О. Ганеева // Ваше здоровье. – Труд. – № 7. – 2000. – С. 23.

3. Матейова З. Музикотерапия при заикании / З. Матейова, С. Машура. – К.: Вища школа, 1984. – 304 с.
4. Музикотерапия // Психотерапевтическая энциклопедия; Под ред. Б.Д. Карвасарского. – СПб.: «Питер», 2000. – С. 392–394.
5. Зязюна І.А. Педагогічна майстерність: підручник / [І.А. Зязюна, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.]; За ред. І.А. Зязюна. – 2-ге вид. – К.: Вища шк., 2004. – С. 219–220.
6. Федій О.А. Естетотерапія: навчальний посібник / О.А. Федій. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
7. Федій О.А. Соціалізація особистості: естетичний вимір / О.А. Федій // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – Серія «Педагогічні науки». – Полтава, 2007. – Вип. 3-4 (55-56). – 369 с. : С. 239 – 247.
8. Федорович Е.Н., Тихонова Е.В. Основы музыкальной психологии: Учеб. пособие. / Е.Н. Федорович, Е.В. Тихонова. – [2-е издание]. – М.: Директ-медиа, 2014. – 279 с.
9. Цагарелли Ю.А. Функциональная музыка в структуре психологической службы вуза / Ю.А. Цагарелли // Психологическая служба в вузе. – Казань: Изд-во Казанского университета, 1981. – С. 189–214.
10. Шушарджан С.В. Музикотерапия и резервы человеческого организма / С.В. Шушарджан. – Москва: АОЗТ «Антидор», 1998. – 363 с.

References

1. Behterev V.M. Ohrana detskogo zdorov'ja / V.M. Behterev // Problemy razvitija i vospitanija cheloveka. Izbrannye psihologicheskie trudy. – M.: Institut prakticheskoj psihologii. – Voronezh: MODEK, 1997. – 416 s.
2. Ganeeva O. Kolybel'naja do rozhdenija / O. Ganeeva // Vashe zdorov'e. – Trud. – № 7. – 2000. – S. 23.
3. Matejova Z. Muzykoterapija pri zaikanii / Z. Matejova, S. Mashura. – K.: Viwa shkola, 1984. – 304 s.
4. Muzykoterapija // Psihoterapevtičeskaja jenciklopedija; Pod. red. B.D. Karvasarskogo. – SPb.: «Piter», 2000. – S. 392–394.
5. Zjazjuna I.A. Pedagogična majsternist' : pidručnik / I.A. Zjazjuna, L.V. Kramuwenko, I.F. Krivonos ta in. – [2-ge vid.]; Za red. I.A. Zjazjuna. – K.: Viwa shk., 2004. – S. 219–220.
6. Fedij O.A. Estetoterapija : Navchal'nij posibnik / O.A. Fedij. – K.: Centr uchbovoj literatury, 2007. – 256 s.
7. Fedij O.A. Socializacija osobistosti : estetičnij vimir / O.A. Fedij // Zbirnik.
8. naukovih prac' Poltavs'kogo derzhavnogo pedagogičnogo universitetu imeni V.G. Korolenka. – Serija «Pedagogični nauki». – Poltava, 2007. – Vipusk 3-4 (55-56). – 369 s. : S. 239–247.
9. Cagarelli Ju.A. Funkcional'naja muzyka v strukture psihologičeskoj sluzhby vuza / Ju.A. Cagarelli // Psihologičeskaja sluzhba v vuze. – Kazan' : lzd-vo Kazanskogo universiteta, 1981. – S. 189–214.
10. Shushardzhan S.V. Muzykoterapija i rezervy chelovecheskogo organizma / S.V. Shushardzhan. – Moskva : AOZT «Antidor», 1998. – 363 s.

Реферат

ВОЗМОЖНОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ МУЗЫКОТЕРАПИИ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА УСПЕШНОСТЬ БУДУЩИХ ВРАЧЕЙ

Титова А.В.

Ключевые слова: студенты, рецептивная, интегративная, активная музикотерапия, высшая школа.

Целью нашего исследования стало изучение влияния музыкальных вкусов студентов-медиков на общую успешность обучения в высших учебных заведениях, а также возможности и перспективы применения музикотерапии во время учебно-воспитательного процесса в высшей школе на основе полученных результатов сбора данных за несколькими направлениями. В исследовании принимали участие 185 студентов-медиков первого курса ВГУЗУ «УМСА», в итоге были получены такие данные: студенты-медики признали наиболее эффективной: по настроению — подбадривающую музыку избрали — 70%, спокойную — 24%, другое — 6% респондентов; по жанру — рок-музыку — 62%, поп-музыку — 12,94%, рэп-музыку — 6,7%, 18,32% — другое, по влиянию на эмоциональный настрой к учебе и трудовой деятельности: музыка помогает — 40%, мешает — 35%, в зависимости от настроения — 25%. Полученные результаты дают возможность сделать вывод о том, что в данное время является достаточно целесообразным использование разнообразных методик применения музикотерапии в учебном процессе подготовки профессиональных медицинских кадров, ведь именно эта профессия связана с особым нервным напряжением и моральной ответственностью.

Summary

IMPLEMENTATION OF MUSIC THERAPY IN HIGHER SCHOOL AND ITS INFLUENCE ON ACADEMIC PROGRESS OF FUTURE DOCTORS

Titova A.V.

Key words: students, receptive, integrative, active music therapy, high school.

The aim of our study was to investigate the influence of musical tastes of medical students on their overall academic progress in higher educational institutions, as well as the opportunities and prospects of application of music therapy in teaching at higher schools based on the results of data collection towards several directions. The study involved 185 1st year medical students of Higher State Educational Institution "Ukrainian Medical Stomatological Academy". The results showed the following distribution of musical preference of medical students: depending on the mood about 70% of students chose liting music, 24% of them preferred quiet music, more than 6% chose another; by genre most, 62% of the students, preferred rock music, 12.94% adored pop music, 6.7% chose rap music-, while 18.32% chose other genres. By the effect on the emotional mood to study and work 40% of the students considered music as helpful, 35% of them found music annoying, the rest, 25%, thought well of music depending on the mood. The results make it possible to conclude that it might be quite advisable to use a variety of methods of music therapy in the education of medical students, because their profession is associated with a particular nervous tension and moral responsibility.

УДК 378.147 + 614.253.4

Чернюк Н.В.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ, КЛІНІЧНОЇ ІМУНОЛОГІЇ ТА АЛЕРГОЛОГІЇ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

ВДНЗ „Івано-Франківський національний медичний університет”, м. Івано-Франківськ

У статті висвітлено суть та основне значення тестового контролю знань студентів для навчально-виховного процесу, оцінено перспективи застосування тестових технологій у новій освітній моделі майбутнього лікаря. Метою даної роботи є оцінювання рівня організації тестового контролю (ТК) студентів з клінічної імунології та алергології на кафедрі внутрішньої медицини № 1, клінічної імунології та алергології імені академіка Нейка Є. М. Виділено основні види тестів залежно від етапу навчального процесу, на якому проведено впровадження, та сформульовано основні вимоги для створення тестових завдань. ТК знань студентів з внутрішньої медицини, клінічної імунології та алергології, як частина інноваційних навчальних технологій, підвищує об'єктивність оцінювання, сприяє активізації пізнавальної діяльності, удосконалює у студентів навички самостійної роботи, що сприяє формуванню сучасного спеціаліста із вмінням логічно мислити. Висновки. 1. Ефективна організація тестового контролю з клінічної імунології та алергології включає різні види педагогічного тестування знань і вмінь – вхідний (на початку навчання), поточний (протягом періоду навчання), підсумковий (після закінчення вивчення модуля). 2. Для комплексної оцінки якості результатів навчання студентів проведення тестового контролю необхідно поєднувати з використанням традиційних методів оцінювання. 3. Використання сучасного технічного обладнання та передових форм програмного забезпечення сприяє оптимізації навчального процесу та вдосконаленню процесів управління якістю освіти.

Ключові слова: тестовий контроль знань студентів, якість освіти, клінічна імунологія та алергологія

Вступ

На сучасному етапі модернізації вищої медичної освіти одним із її напрямків є впровадження кредитно-модульної системи (КМС) навчання, що забезпечує можливість для розвитку і удосконалення пізнавальної самостійної діяльності студентів та відкриває можливості для інтеграції до європейської та світової систем навчання [2, 8]. КМС вимагає від студентів щоденної праці для засвоєння матеріалу. На кожному практичному занятті оцінюється рівень засвоєння студентами програмного матеріалу за допомогою індивідуального усного опитування, тестових завдань, ситуаційних задач та контролю виконання практичних навичок, передбачених

навчальною програмою. Водночас саме контроль знань дисциплінує та виховує відповідальність студента. Особливістю діагностування знань за КМС є щоденне оцінювання знань студентів за допомогою тестування [5, 6]. Використання тестового контролю (ТК) займає провідне місце у розробці та впровадженні в навчальний процес нових підходів до оцінювання досягнень студентів та виявлення їх рівня знань [7, 8]. Перевірка і оцінка знань виконують вісім основних функцій: контрольну, навчальну, виховну, організаторську, розвиваючу і методичну, діагностичну, стимулюючу [1, 3, 4]. У навчально-виховному процесі всі функції тісно взаємопов'язані. Водночас є форми контролю,